

Nr 25

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 16 mars 1962 dagtecknad proposition, nr 134, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag angående ändring i lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker;
- 2) lag angående ändring i lagen den 15 juni 1934 (nr 300) om sparbankernas säkerhetskassa; samt
- 3) lag om överflyttande på bankinspektionen av de uppgifter och befogenheter, som enligt lag eller författning tillkomma bank- och fondinspektionen eller sparbanksinspektionen.

Berörda lagförslag är av följande lydelse:

Förslag

till

lag angående ändring i lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker

Härigenom förordnas, att 3, 6, 34, 78—85, 90—92 och 95—97 §§ lagen den 3 juni 1955 om sparbanker skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives samt att i 8, 11, 12, 27, 31, 32, 37, 48, 51, 61, 63—66, 69, 75, 86 och 99 §§ nämnda lag¹ orden »länsstyrelsen», »sparbanksinspektionen» och »inspektionen» eller genitivformen av dessa ord skola ersättas med ordet »tillsynsmyndigheten» eller genitivformen därav ävensom i 87—89 och 99 §§ samma lag orden »sparbanksregister» och »sparbanksregistren» skola ersättas med ordet »sparbanksregistret».

(Nuvarande lydelse)

3 §.

Sparbankerna skola, på sätt i denna lag sägs, stå under offentlig tillsyn.

För inskrivning — — — i 90 §.

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Sparbankerna skola stå under tillsyn av en för hela riket gemensam tillsynsmyndighet, varom förmäles i 85 §.

För inskrivning — — — i 90 §.

¹ Senaste lydelse av 32 § se 1959:86.

(Nuvarande lydelse)

6 §.

Stiftarna skola söka stadfästelse å reglementet hos *länsstyrelsen i det län, inom vilket sparbankens styrelse skall hava sitt säte.*

Vid ansökningen, — — — blivit tecknat.

34 §.

Sparbanks filial — — — sparbankens verksamhetsområde.

Filial, som må bevilja eller utbetala lån eller ombesörja avräkningsbokföring eller hålles öppen mer än nio timmar i veckan, är avdelningskontor. Annan filial är sparställe. För inrättande av avdelningskontor i kommun, där sparbanken icke förut driver verksamhet vid huvudkontor eller avdelningskontor, fordras tillstånd av *länsstyrelsen i det län, till vilket kommunen hör.* Sådant tillstånd må lämnas endast om sparbanksverksamheten i kommunen finnes kunna vara till nytta för det allmänna.

78 §.

Fusion av — — — mom. sägs.

1 mom. Avtal om att en sparbanks alla tillgångar och skulder skola genom fusion övertagas av en annan sparbank må träffas mellan sparbankerna, såframt av styrelsen i den överlåtande sparbanken framlagt förslag till sådant fusionsavtal godkänts av huvudmännen i denna sparbank efter vad i 2 mom. sägs. Fusionsavtalet må ej verkställas utan tillstånd av *länsstyrelse* enligt vad därom stadgas i 3 mom.

2 mom. Sådant beslut — — — närvarande huvudmännen.

Är för — — — till efterrättelse.

Har beslutet — — — fusion förfallen.

3 mom. Senast fyra månader efter det registrering skett av sådant beslut om godkännande av förslag till fusionsavtal, som avses i 1 och 2 mom., skall såväl den övertagande som den överlåtande sparbankens styrelse göra ansökan om tillstånd av

(Föreslagen lydelse)

6 §.

Stiftarna skola söka stadfästelse å reglementet hos *tillsynsmyndigheten.*

Vid ansökningen, — — — blivit tecknat.

34 §.

Sparbanks filial — — — sparbankens verksamhetsområde.

Filial, som må bevilja eller utbetala lån eller ombesörja avräkningsbokföring eller hålles öppen mer än nio timmar i veckan, är avdelningskontor. Annan filial är sparställe. För inrättande av avdelningskontor i kommun, där sparbanken icke förut driver verksamhet vid huvudkontor eller avdelningskontor, fordras tillstånd av *tillsynsmyndigheten.* Sådant tillstånd må lämnas endast om sparbanksverksamheten i kommunen finnes kunna vara till nytta för det allmänna.

78 §.

Fusion av — — — mom. sägs.

1 mom. Avtal om att en sparbanks alla tillgångar och skulder skola genom fusion övertagas av en annan sparbank må träffas mellan sparbankerna såframt av styrelsen i den överlåtande sparbanken framlagt förslag till sådant fusionsavtal godkänts av huvudmännen i denna sparbank efter vad i 2 mom. sägs. Fusionsavtalet må ej verkställas utan tillstånd av *tillsynsmyndigheten* enligt vad därom stadgas i 3 mom.

2 mom. Sådant beslut — — — närvarande huvudmännen.

Är för — — — till efterrättelse.

Har beslutet — — — fusion förfallen.

3 mom. Senast fyra månader efter det registrering skett av sådant beslut om godkännande av förslag till fusionsavtal, som avses i 1 och 2 mom., skall såväl den övertagande som den överlåtande sparbankens styrelse göra ansökan *hos tillsyns-*

(Nuvarande lydelse)

länsstyrelsen i det län, inom vilket den överlåtande sparbankens styrelse har sitt säte, att bringa fusionsavtalet till verkställighet. Vid ansökningen skall fogas bevis, att beslutet blivit registrerat.

Länsstyrelsens tillståndsprövning skall grundas å ett bedömande av huruvida fusionen dels kan anses vara förenlig med deras intressen, som äro insättare i eller eljest hava fordringar å de av fusionen berörda sparbankerna, dels framstår som ändamålsenlig ur allmän synpunkt. Beslut må ej meddelas utan att yttrande i ärendet avgivits av sparbanksinspektionen samt, där den övertagande sparbankens styrelse har sitt säte i annat län, av länsstyrelsen i det länet.

När lagakraftvunnet — — — övertagande sparbanken.

79 §.

Avtal, som — — — till efterrättelse.

Avtalet må, där det icke avser sparbanks överlåtande å bankaktiebolag, ej verkställas utan tillstånd av länsstyrelsen i det län, inom vilket den överlåtande sparbankens styrelse har sitt säte. Beslut i tillståndsärendet må ej meddelas utan att yttrande avgivits av sparbanksinspektionen samt, där överlåtelsen sker till sparbank, vars styrelse har sitt säte i annat län, av länsstyrelsen i det länet.

83 §.

Sparbanksinspektionen åligger: att i fråga om lämpliga inrättandet och bedrivandet av sparbanks verksamhet tillhandagå med råd och upplysningar;

att med uppmärksamhet följa sparbankernas verksamhet i den mån så erfordras för kännedom om de förhållanden, som kunna inverka på

(Föreslagen lydelse)

myndigheten om tillstånd att bringa fusionsavtalet till verkställighet.

Tillsynsmyndighetens tillståndsprövning skall grundas å ett bedömande av huruvida fusionen dels kan anses vara förenlig med deras intressen, som äro insättare i eller eljest hava fordringar å de av fusionen berörda sparbankerna, dels framstår som ändamålsenlig ur allmän synpunkt.

När lagakraftvunnet — — — övertagande sparbanken.

79 §.

Avtal, som — — — till efterrättelse.

Avtalet må, där det avser sparbanks överlåtande å bankaktiebolag, ej verkställas utan tillstånd av Konungen och eljest icke utan tillstånd av tillsynsmyndigheten.

80 §.

Tillsynsmyndigheten skall övervaka att sparbankerna i sin verksamhet ställa sig till efterrättelse denna lag och andra författningar, såvitt de hava särskilt avseende å sparbanker, ävensom de för sparbankerna gällande reglementena samt de föreskrifter, som med stöd av stadgande i lag, författning eller reglemente meddelats av huvudmännen eller styrelsen.

Det åligger tillsynsmyndigheten att jämväl i övrigt med uppmärksamhet följa sparbankernas verksamhet i den mån så erfordras för kän-

(Nuvarande lydelse)

sparbanks säkerhet eller eljest äro av betydelse för en sund utveckling av sparbanksverksamheten;

att därest inspektionen finner, att sparbanks verksamhet icke står i överensstämmelse med lag eller författning eller med reglementet eller de föreskrifter, som med stöd av stadgande i lag eller författning eller i reglementet meddelats av huvudmännen eller styrelsen, eller eljest bedrivs på sätt, som medför våda för sparbankens säkerhet, göra de erinringar hos sparbankens styrelse eller de framställningar hos länsstyrelsen, till vilka inspektionen kan finna sig för-anlåten;

att utfärda instruktion för revisor och likvidationsrevisor, som förordnats av länsstyrelse; samt

att, där inspektionen så finner erforderligt, meddela närmare föreskrifter om sättet för förande av sparbanks räkenskaper, om förvaring av värdehandlingar samt om inventering av dessa.

81 §.

Länsstyrelsen tillkommer:

att, om sparbanks huvudmän eller styrelse fattat beslut, som står i strid med lag eller författning eller med reglementet eller eljest finnes medföra våda för sparbankens säkerhet, förbjuda verkställighet av beslutet;

att, om beslut som nyss sagts gått i verkställighet, förelägga huvudmännen eller styrelse att, där så ske kan, göra rättelse;

att förelägga huvudmän, styrelse eller revisorer att fullgöra vad som åligger dem enligt lag eller författning eller enligt reglementet;

(Föreslagen lydelse)

nedom om de förhållanden, som kunna inverka på sparbanks säkerhet eller eljest äro av betydelse för en sund utveckling av sparbanksverksamheten.

Tillsynen utövas med ledning av handlingar, vilka jämlikt denna lag insändas till tillsynsmyndigheten, ävensom upplysningar, som inhämtas vid sparbanksundersökning eller annorledes. Sparbanksundersökning skall anställas så ofta sådan av myndigheten anses erforderlig eller av Konungen anbefalles.

Där tillsynsmyndigheten så finner erforderligt, må myndigheten meddela närmare föreskrifter om sättet för förande av sparbanks räkenskaper, om förvaring av värdehandlingar samt om inventering av dessa.

81 §.

Om sparbanks huvudmän eller styrelse fattat beslut, som står i strid med lag eller författning eller med reglementet eller eljest finnes medföra våda för sparbankens säkerhet, må tillsynsmyndigheten förbjuda verkställighet av beslutet. Myndigheten må ock förelägga huvudmännen eller styrelsen att, om beslut som nyss sagts gått i verkställighet, göra rättelse, där så kan ske, ävensom eljest förelägga huvudmän, styrelse eller revisorer att fullgöra vad som åligger dem enligt lag eller författning eller enligt reglementet. Sådant föreläggande må dock, utom vad angår innehållet av vinst- och förlusträkning eller balansräkning, icke av myndigheten meddelas i fråga om i lag eller författning givna föreskrifter, vilkas överträdande är belagt med straff.

(Nuvarande lydelse)

att, där sparbanken i fall, som avses i 92 § första stycket, tillskyndats skada, föranstalta om talans anställande mot den ersättningskyldige, såframt ej vad i 58, 59 och 77 §§ stadgas utgör hinder för sådan talan;

att, om det med hänsyn till utomordentliga omständigheter icke är lämpligt att sparbanks värdehandlingar förvaras på sätt reglementet angiver, på framställning av sparbanken och, där det kan ske, efter hörande av sparbanksinspektionen, meddela sparbanken tillstånd tills vidare att förvara handlingarna på annat betryggande sätt som länsstyrelsen föreskriver; samt

att för varje sparbank inom länet förordna en revisor att med övriga revisorer deltaga i granskningen av styrelsens förvaltning och sparbankens räkenskaper, därvid länsstyrelsen har att, till ledning för sitt val, från den handelskammare inom vars område sparbankens huvudkontor är beläget begära förslag å tre för revisorsuppdraget skickade personer.

Länsstyrelsen äger när som helst återkalla förordnande för revisor, som här avses, och i stället utse ny revisor.

Länsstyrelsen äger förelägga vite vid meddelande av föreskrift eller förbud enligt denna lag.

Föreläggande, som ovan sagts, må utom vad angår innehålllet av vinst- och förlusträkning eller balansräkning icke av länsstyrelsen meddelas i fråga om i lag givna föreskrifter, vilkas överträdande är belagt med straff. I frågor, som angå sparbanks bokföring, må förbud eller föreläggande icke av länsstyrelsen meddelas, med mindre sparbanksinspektionen gjort framställning därom.

Då länsstyrelsen i anledning av att rubbning uppstått i det förhållande, som enligt 27 § skall förefinnas mellan sparbanks fonder och dess inlåning, förelägger sparbankens styrelse att vidtaga rättelse, må, där ej sär-

(Föreslagen lydelse)

Där sparbank i fall, som avses i 92 § första stycket, tillskyndats skada, äger tillsynsmyndigheten föranstalta om talans anställande mot den ersättningskyldige, såframt ej vad i 58, 59 och 77 §§ stadgas utgör hinder för sådan talan.

Tillsynsmyndigheten skall för varje sparbank förordna en revisor att med övriga revisorer deltaga i granskningen av styrelsens förvaltning och sparbankens räkenskaper. Myndigheten äger när som helst återkalla förordnande, som här avses, och i stället utse ny revisor. För revisor, som förordnats av tillsynsmyndigheten, skall myndigheten utfärda instruktion.

Tillsynsmyndigheten äger förelägga vite vid meddelande av föreskrift eller förbud enligt denna lag.

Då tillsynsmyndigheten i anledning av att rubbning uppstått i det förhållande, som enligt 27 § skall förefinnas mellan sparbanks fonder och dess inlåning, förelägger sparbankens styrelse att vidtaga rättelse, må, där ej

(Nuvarande lydelse)

skilda omständigheter föranleda annat, den tid, inom vilken föreläggandet skall vara fullgjort, icke sättas längre än två månader, och må i intet fall sagda tid bestämmas till mer än ett år.

Har sparbanks styrelse underlåtit att ställa sig föreläggande, som sist sagts, till efterrättelse eller har eljest svårare avvikelse skett från denna lag eller med stöd därav meddelade bestämmelser eller reglementet och rättas ej avvikelser inom förelagd tid, äger *länsstyrelsen* förordna, att sparbanken genast skall träda i likvidation.

82 §.

1 mom. Träder sparbank i likvidation, äger *länsstyrelsen* förordna ombud, som har att närvara vid likvidatorernas sammanträden, med rätt att yttra sig till protokollet, samt att i övrigt övervaka likvidationen.

Likvidatorerna skola — — — av likvidatorerna.

Länsstyrelsen äger under sparbanks likvidation i avseende å likvidatorer och huvudmän enahanda befogenhet som, innan sparbanken trätt i likvidation, tillkommer *länsstyrelsen* enligt denna lag beträffande styrelse och huvudmän.

Länsstyrelsen må, där så prövas erforderligt, förordna likvidationsrevisor att med övriga likvidationsrevisorer delta i granskningen av likvidatorernas förvaltning och sparbankens räkenskaper. *Länsstyrelsen* äger när som helst återkalla förordnande, som här avses, och i stället utse ny likvidationsrevisor.

2 mom. Har sparbanks egendom avträtts till konkurs, förordnar *länsstyrelsen* ett allmänt ombud att såsom konkursförvaltare delta i konkursboets förvaltning med den eller de förvaltare, som utses på sätt stadgas i konkurslagen.

Utän hinder — — — 80 § konkurslagen.

Om arvode — — — till konkursförvaltare.

(Föreslagen lydelse)

särskilda omständigheter föranleda annat, den tid, inom vilken föreläggandet skall vara fullgjort, icke sättas längre än två månader, och må i intet fall sagda tid bestämmas till mer än ett år.

Har sparbanks styrelse underlåtit att ställa sig föreläggande, som sist sagts, till efterrättelse eller har eljest svårare avvikelse skett från denna lag eller med stöd därav meddelade bestämmelser eller reglementet och rättas ej avvikelser inom förelagd tid, äger *tillsynsmyndigheten* förordna, att sparbanken genast skall träda i likvidation.

82 §.

1 mom. Träder sparbank i likvidation, äger *tillsynsmyndigheten* förordna ombud, som har att närvara vid likvidatorernas sammanträden med rätt att yttra sig till protokollet, samt att i övrigt övervaka likvidationen.

Likvidatorerna skola — — — av likvidatorerna.

Tillsynsmyndigheten äger under sparbanks likvidation i avseende å likvidatorer och huvudmän enahanda befogenhet som, innan sparbanken trätt i likvidation, tillkommer *myndigheten* enligt denna lag beträffande styrelse och huvudmän.

Tillsynsmyndigheten må, där så prövas erforderligt, förordna likvidationsrevisor att med övriga likvidationsrevisorer delta i granskningen av likvidatorernas förvaltning och sparbankens räkenskaper. *Beträffande sådan likvidationsrevisor skall vad i 81 § tredje stycket sägs äga motsvarande tillämpning.*

2 mom. Har sparbanks egendom avträtts till konkurs, förordnar *tillsynsmyndigheten* ett allmänt ombud att såsom konkursförvaltare delta i konkursboets förvaltning med den eller de förvaltare, som utses på sätt stadgas i konkurslagen.

Utän hinder — — — 80 § konkurslagen.

Om arvode — — — till konkursförvaltare.

(Nuvarande lydelse)

84 §.

Sparbanks styrelse åligger:

att för *sparbanksinspektionen* när som helst hålla sparbankens kassa och övriga tillgångar samt alla böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning;

att å tider, som bestämmas av *inspektionen*, och enligt av *inspektionen* fastställda formulär upprätta och till *inspektionen* insända översikter över sparbankens tillgångar och skulder; och skall i sådan översikt angivas huruvida anledning finnes till antagande, att bokförda värdet av någon i översikten upptagen tillgång överstiger dess verkliga värde;

att, så snart det kan ske, till *inspektionen* insända i avskrift styrelsens förvaltningsberättelse, revisionsberättelsen med tillhörande handlingar ävensom protokoll över förhandlingarna vid årssammanträdet med huvudmännen;

att dels årligen till *länsstyrelsen* avgiva statistisk redogörelse angående sparbanken, dels härutöver, efter Konungens bestämmande, avgiva ytterligare statistiska uppgifter rörande sparbankens verksamhet och ställning;

att jämväl i övrigt meddela *länsstyrelsen* och *inspektionen* alla de upplysningar rörande sparbanken, som äskas av *dem*; samt

att, då anledning yppas till antagande, att sparbank gjort sådana förluster att det i 27 § stadgade förhållandet mellan sparbanks fonder och dess inlåning rubbats, ofördröjligen upprätta särskild balansräkning enligt 48 § för utvisande av sparbankens ställning samt att, därest balansräkningen bekräftar antagandet i fråga, ofördröjligen avsända meddelande härom till *inspektionen*.

(Föreslagen lydelse)

83 §.

Sparbanks styrelse åligger

att för *tillsynsmyndigheten* när som helst hålla sparbankens kassa och övriga tillgångar samt alla böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning;

att å tider, som bestämmas av *tillsynsmyndigheten*, och enligt av *myndigheten* fastställda formulär upprätta och till *myndigheten* insända översikter över sparbankens tillgångar och skulder; och skall i sådan översikt angivas huruvida anledning finnes till antagande, att bokförda värdet av någon i översikten upptagen tillgång överstiger dess verkliga värde;

att, så snart det kan ske, till *tillsynsmyndigheten* insända i avskrift styrelsens förvaltningsberättelse, revisionsberättelsen med tillhörande handlingar ävensom protokoll över förhandlingarna vid årssammanträdet med huvudmännen;

att jämväl i övrigt meddela *tillsynsmyndigheten* alla de upplysningar rörande sparbanken, som äskas av *myndigheten*;

att, då anledning yppas till antagande, att sparbank gjort sådana förluster att det i 27 § stadgade förhållandet mellan sparbanks fonder och dess inlåning rubbats, ofördröjligen upprätta särskild balansräkning enligt 48 § för utvisande av sparbankens ställning samt att, därest balansräkningen bekräftar antagandet i fråga, ofördröjligen avsända meddelande härom till *tillsynsmyndigheten*; samt

att dels årligen till *statistiska centralbyrån* avgiva statistisk redogörelse angående sparbanken, dels härutöver, efter Konungens bestämmande, avgiva ytterligare statistiska uppgif-

(Nuvarande lydelse)

85 §.

Till bestridande av kostnaden för *sparbanksinspektionens* organisation och verksamhet ävensom av kostnaden för ersättning åt revisor, ombud eller likvidationsrevisor, som förordnas enligt 81 § eller 82 § 1 mom., skall varje sparbank årligen erlägga bidrag efter visst, för sparbankerna lika förhållande till sammanlagda beloppet av de utav sparbanken vid utgången av nästföregående kalenderår förvaltade medlen; dock må bidraget till bestridande av kostnaden för *sparbanksinspektionens* organisation och verksamhet icke överstiga fem tusendels procent och bidraget till bestridande av kostnaden för ersättning åt revisor, ombud eller likvidationsrevisor icke överstiga fyra tusendels procent av nämnda belopp.

80 §.

Tillsynen å sparbank skall på sätt nedan stadgas utövas av länsstyrelsen i det län, inom vilket sparbankens styrelse har sitt säte, samt av en för hela riket gemensam sparbanksinspektion.

90 §.

Registreringsmyndighet, som avses i denna lag, är *länsstyrelsen i det län, inom vilket sparbankens styrelse har sitt säte.*

91 §.

Över andra beslut av *länsstyrelse* än de i andra och tredje styckena avsedda samt över *sparbanksinspektionens* beslut må klagan föras hos Konungen inom den tid, som är stadgad för överklagande av förvaltande myndighets beslut; dock går beslut, som meddelas av *länsstyrelse*, i

(Föreslagen lydelse)

ter rörande sparbankens verksamhet och ställning.

84 §.

Till bestridande av kostnaden för *tillsynsmyndighetens* organisation och verksamhet ävensom av kostnaden för ersättning åt revisor, ombud eller likvidationsrevisor, som förordnas enligt 81 § eller 82 § 1 mom., skall varje sparbank årligen erlägga bidrag efter visst, för sparbankerna lika förhållande till sammanlagda beloppet av de utav sparbanken vid utgången av nästföregående kalenderår förvaltade medlen; dock må bidraget till bestridande av kostnaden för *tillsynsmyndighetens* organisation och verksamhet icke överstiga fem tusendels procent och bidraget till bestridande av kostnaden för ersättning åt revisor, ombud eller likvidationsrevisor icke överstiga fyra tusendels procent av nämnda belopp.

85 §.

Tillsynsmyndighet, som avses i denna lag, är bankinspektionen.

90 §.

Registreringsmyndighet, som avses i denna lag, är *bankinspektionen.*

Vid bestämmandet av bidrag enligt 84 § skall hänsyn jämväl tagas till kostnaden för registreringsmyndighetens organisation och verksamhet.

91 §.

Över beslut, som meddelas av *tillsynsmyndigheten*, må klagan föras hos Konungen inom den tid, som är stadgad för överklagande av förvaltande myndighets beslut, *men beslutet går ändock* i verkställighet, där icke Konungen förordnar annorlunda.

(Nuvarande lydelse)

verkställighet utan hinder av klagan, där icke Konungen förordnar annorlunda.

Den som — — — hos Konungen.
Över beslut — — — andra stycket.

92 §.

Har huvudman — — — för skadan.

Har huvudman — — — för skadan.

95 §.

Med dagsböter eller fängelse straffes:

1. stiftare, där — — — till huvudman;

4. styrelseledamot, där han vid upprättande av förvaltningsberättelse, balansräkning eller vinst- och förlusträkning, som avses i 47 eller 67 § eller 84 § sjätte punkten, uppsåtligen förfar i strid med bestämmelserna i 48, 49 eller 50 §;

5. styrelseledamot eller annan som uppsåtligen eller av vårdslöshet till *länsstyrelsen* eller *sparbanksinspektionen* meddelar oriktig eller vilseledande uppgift angående omständighet, varom det ålegat honom att lämna upplysning;

6. likvidator, som — — — hans uppdrag.

96 §.

Med dagsböter straffes:

1. styrelseledamot, där han vid upprättande av förvaltningsberättelse, balansräkning eller vinst- och förlusträkning, som avses i 47 eller 67 § eller 84 § sjätte punkten av vårdslöshet förfar i strid med bestämmelserna i 48, 49 eller 50 §;

2. likvidator, där — — — eller 35 §.

(Föreslagen lydelse)

Den som — — — hos Konungen.
Över beslut — — — andra stycket.

92 §.

Har huvudman — — — för skadan.

Har huvudman — — — för skadan.

Där medhjälpare, som av revisor eller likvidationsrevisor anlåtats för granskningsuppdraget, vid uppdragets utförande uppsåtligen eller av vårdslöshet tillskyndat sparbanken skada, skall revisorn svara för skadan.

95 §.

Med dagsböter eller fängelse straffes

1. stiftare, där — — — till huvudman;

4. styrelseledamot, där han vid upprättande av förvaltningsberättelse, balansräkning eller vinst- och förlusträkning, som avses i 47 eller 67 § eller 83 § femte punkten, uppsåtligen förfar i strid med bestämmelserna i 48, 49 eller 50 §;

5. styrelseledamot eller annan som uppsåtligen eller av vårdslöshet till *tillsynsmyndigheten* meddelar oriktig eller vilseledande uppgift angående omständighet, varom det ålegat honom att lämna upplysning;

6. likvidator, som — — — hans uppdrag.

96 §.

Med dagsböter straffes

1. styrelseledamot, där han vid upprättande av förvaltningsberättelse, balansräkning eller vinst- och förlusträkning, som avses i 47 eller 67 § eller 83 § femte punkten, av vårdslöshet förfar i strid med bestämmelserna i 48, 49 eller 50 §;

2. likvidator, där — — — eller 35 §.

(Nuvarande lydelse)

97 §.

Sparbank må — — genom skattebidrag.

Beträffande stiftelse, vars förmögenhet huvudsakligen härrör från medel, som tillskjutits av sparbank, skall *sparbanksinspektionen* tillse, att stiftelsens tillgångar äro placerade på sätt som med beaktande av stiftelsens ändamål och med hänsyn jämväl till vad i denna lag är föreskrivet beträffande placering av sparbanks medel bereder skälig säkerhet. Har så ej skett, må *den länsstyrelse, vilken utövar tillsynen över den sparbank, som lämnat tillskott till stiftelsen, efter anmälan från sparbanksinspektionen* förelägga stiftelsen att vidtaga rättelse. Det åligger dem som företråda stiftelsen att, närhelst *inspektionen* begär det, hålla stiftelsens kassa och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning ävensom lämna *inspektionen* alla de upplysningar rörande stiftelsen, som äskas av *inspektionen*. Vad som stadgas i detta stycke skall ej gälla stiftelse, vars förmögenhet huvudsakligen härrör från medel, som sparbank tillskjutit med stöd av 17 § andra stycket.

(Föreslagen lydelse)

97 §.

Sparbank må — — genom skattebidrag.

Beträffande stiftelse, vars förmögenhet huvudsakligen härrör från medel, som tillskjutits av sparbank, skall *tillsynsmyndigheten* tillse, att stiftelsens tillgångar äro placerade på sätt som med beaktande av stiftelsens ändamål och med hänsyn jämväl till vad i denna lag är föreskrivet beträffande placering av sparbanks medel bereder skälig säkerhet. Har så ej skett, må *tillsynsmyndigheten* förelägga stiftelsen att vidtaga rättelse. Det åligger dem som företråda stiftelsen att, närhelst *myndigheten* begär det, hålla stiftelsens kassa och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning ävensom lämna *myndigheten* alla de upplysningar rörande stiftelsen, som äskas av *myndigheten*. Vad som stadgas i detta stycke skall ej gälla stiftelse, vars förmögenhet huvudsakligen härrör från medel, som sparbank tillskjutit med stöd av 17 § andra stycket.

1. Denna lag träder i kraft, såvitt avser 87—90 och 99 §§, den 1 januari 1963 och i övrigt den 1 juli 1962. Lagens bestämmelser skola äga giltighet redan före ikraftträdandet med avseende på åtgärder som erfordras för tillämpningen därefter.

2. De äldre bestämmelserna skola alltså äga tillämpning i fråga om ärenden, som anhängiggjorts hos eller upptagits av länsstyrelse eller sparbanksinspektionen före ikraftträdandet. Vad nu sagts skall dock icke gälla 87—90 och 99 §§. Vidare skall vad som stadgas om sparbanksinspektionen från och med den 1 juli 1962 avse bankinspektionen.

3. Erfordras eljest särskilda bestämmelser i fråga om denna lags ikraftträdande, äger Konungen meddela sådana bestämmelser.

Förslag

till

lag angående ändring i lagen den 15 juni 1934 (nr 300) om
sparbankernas säkerhetskassa

Härigenom förordnas, att 4 § 2 mom. lagen den 15 juni 1934 om sparbankernas säkerhetskassa skall erhålla nedan angivna ändrade lydelse samt att i 5 och 7 §§ samma lag¹ ordet »sparbanksinspektionen» skall ersättas med ordet »bankinspektionen».

(Nuvarande lydelse)

4 §.

2 mom. Sparbanksinspektören eller, vid förfall för honom, annan ledamot av sparbanksinspektionen äger vid styrelsens sammanträden deltaga i överläggningarna och få till protokollet antecknad den mening han uttalat i ärende som förekommit till behandling.

(Föreslagen lydelse)

4 §.

2 mom. Chefen för bankinspektionen eller, vid förfall för honom, ledamot av inspektionen äger vid styrelsens sammanträden deltaga i överläggningarna och få till protokollet antecknad den mening han uttalat i ärende som förekommit till behandling.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1962.

Förslag

till

lag om överflyttande på bankinspektionen av de uppgifter och befogenheter,
som enligt lag eller författning tillkomma bank- och fondinspektionen
eller sparbanksinspektionen

Härigenom förordnas, att de uppgifter och befogenheter, som enligt lag eller författning tillkomma bank- och fondinspektionen eller sparbanksinspektionen, i stället skola tillkomma bankinspektionen samt att eljest i lag eller författning förekommande bestämmelser, som avse bank- och fondinspektionen eller sparbanksinspektionen, i stället skola avse bankinspektionen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1962.

¹ Senaste lydelse av 5 och 7 §§ se 1955: 419.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må anföras följande.

I propositionen föreslås att tillsynen över sparbankerna, vilken nu är uppdelad mellan en särskild sparbanksinspektion och länsstyrelserna, i sin helhet skall anförtros åt en för sparbankerna, affärsbankerna och jordbrukets kreditkassor gemensam tillsynsmyndighet, benämnd bankinspektionen och bildad genom sammanslagning av sparbanksinspektionen med bank- och fondinspektionen.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till propositionen bilagda statsrådsprotokoll.

Till utskottet har hänvisats de i anledning av propositionen väckta likalydande motionerna I: 694 av herr *Åkesson m. fl.* samt II: 837 av herrar *Berglund* och *Antby*, vari yrkats, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 134.

Beträffande motiveringen för motionärernas förslag hänvisas till motionen II: 837.

Utskottet

Frågan om tillsynen över sparbankerna har vid flera tillfällen varit föremål för överväganden. De förevarande förslagen rörande denna tillsyn, liksom de skilda bedömningar av dessa förslag som givits till känna av olika remissinstanser, ansluter sig ganska nära till tidigare framförda förslag och till hur dessa mottagits. Med hänsyn härtill kan det enligt utskottets mening vara befogat att något erinra om tillsynsfrågans tidigare behandling.

Vid den översyn av sparbankslagsstiftningen som gjordes av 1948 års sparbankssakkunniga behandlades även tillsynen över sparbankerna. De sakkunnigas förslag i denna del föranledde icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Dåvarande chefen för finansdepartementet berörde denna fråga i proposition med förslag till lag om sparbanker, nr 151 år 1955, och anförde därvid följande.

I anslutning till förslag, som tidigare avgivits av 1945 års bankkommitté och 1951 års riksdagsrevisorer, har de sakkunniga förordat genomgripande förändringar i fråga om tillsynens organisatoriska uppbyggnad. Så bör enligt deras mening länsstyrelsernas hittillsvarande befattning med tillsynsärendena upphöra och den centrala tillsynen omhänderhas av en nyinrättad myndighet, tillskapad genom sammanslagning av sparbanksinspektionen samt bank- och fondinspektionen. Tillika går sakkunnigförslaget ut på att de nuvarande allmänna ombuden skall ersättas av särskilda revisorer — en för varje sparbank — vilka utses av tillsynsmyndigheten för att tillsammans med de i vanlig ordning tillsatta revisorererna verkställa det årliga revisionsarbetet. De förordade reformerna, som dikterats av syftet att främja effektiviteten i tillsynen, har emellertid icke vunnit enhällig anslutning bland de sakkunniga. Tre av dem vill behålla länsstyrelserna som lokala tillsynsorgan och motsätter sig jämväl sammanslagningen av de båda inspektionsmyndigheterna.

Den dominerande frågeställningen vid bedömandet av sakkunnigförslaget i detta ämne torde vara, huruvida det är önskvärt med en fullständig cen-

tralisering av sparbankstillsynen eller denna bör få behålla sin hittillsvarande delvis decentraliserade karaktär. Tanken på en centralisering är som den historiska översikten utvisat icke ny. Den framfördes första gången av 1910 års sparbankskommitté och mötte redan från början ganska kraftigt motstånd från vissa håll. Icke minst inom sparbanksväsendet självt har man varit mycket ovillig att acceptera centraliseringslinjen. Denna inställning har kommit till klart uttryck i remissyttrandena över de förslag, som avgavs av 1945 års bankkommitté och 1951 års riksdagsrevisorer, och nu senast vid remissbehandlingen av sakkunnigförslaget. Invändningarna har i huvudsak varit, att rådande decentralisering av tillsynen vore helt förenligt med sparbankernas förankring i lokalt begränsade verksamhetsområden och att en centraliserad tillsyn därför skulle innebära en försämrad övervakning. Det har till och med gjorts gällande, att tillsynens centralisering till en enda myndighet skulle kunna hämma utvecklingen inom sparbanksväsendet, genom att en sådan myndighet icke i samma grad som länsstyrelserna skulle kunna vara förtrogen med och ta hänsyn till de enskilda sparbankernas särart.

Enligt min egen uppfattning kan det icke bestridas, att vissa fördelar kan vinnas med att den väsentliga tillsynsverksamheten komme att utövas av en central myndighet. Å andra sidan kan ej heller förnekas, att invändningarna mot en sådan anordning delvis har sitt berättigande. Av stort intresse är att vissa av de remissinstanser, som ställt sig kritiska till den av de sakkunniga förordade lösningen, pekat på att debatten i detta ämne icke nödvändigtvis behöver röra sig kring frågeställningen en statlig decentraliserad tillsyn eller ett statligt centraliserat tillsynssystem. Främsta förespråkare för ett tredje alternativ för organisationen av tillsynen har varit fullmäktige i riksbanken. Dessa ifrågasätter sålunda, om icke sparbankstillsynen skulle kunna helt överlätas på ett av sparbankerna själva upprättat organ. Närmast har härvid varit i åtanke ett system, som från och med 1954 tillämpats för tillsynen över de finska sparbankerna. I något modifierad form återkommer riksbanksfullmäktiges rekommendation i vissa andra remissvar. Enligt dessa borde i varje fall en del av den statliga kontrollen över sparbanksväsendet, främst den mera revisionsmässiga, omhänderhas av något organ, som sparbankerna gemensamt skulle ha att inrätta. Att staten helt eller delvis skulle befrias från ansvaret för sparbankstillsynen är ett uppslag, som icke prövats av de sakkunniga. Uppslaget bör enligt min åsikt bli föremål för närmare överväganden i särskild ordning, eventuellt också med avseende på tillsynen över andra institut inom kreditväsendet. Jag ämnar därför sedermera ta initiativ till en utredning för närmare prövning av alternativet i fråga. Vid denna utredning bör kunna upptas också spörsmål av annan art, vilka sammanhänger med tillsynen över sparbankerna och jämförliga kreditinrättningar.

Med hänsyn till att en framtida omdaning av tillsynen i den riktning, som här anlytts, kan komma att visa sig lämplig, synes det i nuvarande läge vara mest välbetänkt att låta övervakningen över sparbankerna i stort sett få behålla sin gällande organisatoriska struktur.

Bankoutskottet tog även i sitt utlåtande (nr 19 år 1955) upp frågan till behandling och framhöll då följande.

Frågan om lämpligheten av att bibehålla länsstyrelserna och sparbanksinspektionen vid tillsynen över sparbankerna upptogs i motionen I:476, där förslag framställes om att organisationen av tillsynen över sparbankerna bör utformas på sätt sparbankssakkunniga förordat. Enligt dessa borde länsstyrelsernas befattning med tillsynsärendena upphöra och den centrala tillsynen omhänderhavas av en nyinrättad myndighet tillskapad

genom sammanslagning av sparbanksinspektionen samt bank- och fondinspektionen. Samma mening om tillsynens anordnande har kommit till uttryck i förslag, som avgivits av 1945 års bankkommitté och 1951 års riksdagsrevisorer. I utlåtande över riksdagsrevisorernas berättelse anslöt sig statsutskottet (utl. nr 145/1952, 15:o) till revisorernas uppfattning om fördelarna med en samordning av den centrala offentliga tillsynen över affärs- och sparbanksväsendet. Däremot sade sig utskottet icke vara lika övertygat om lämpligheten av att avveckla länsstyrelsernas befattning med hithörande ärenden. På utskottets hemställda beslut riksdagen överlämnade riksdagsrevisorernas uttalanden i ämnet jämte dithörande remissyttranden till sparbankssakkunniga. Under remissbehandlingen av sparbankssakkunnigas förslag har från vissa håll den meningen framförts att staten helt eller delvis skulle befrias från ansvaret för sparbankstillsynen, antingen därigenom att tillsynen skulle kunna helt överlätas på ett av sparbankerna själva upprättat organ eller på så sätt att en del av den statliga kontrollen över sparbanksväsendet, främst den mera revisionsmässiga, skulle omhänderväras av något organ som sparbankerna gemensamt inrättat. Med hänvisning till att detta uppslag icke prövats av de sakkunniga och till att uppslaget borde bli föremål för närmare överväganden i särskild ordning, eventuellt också med avseende på tillsynen över andra institut inom kreditväsendet, har departementschefen anfört, att han sedermera ämnade ta initiativ till en utredning för närmare prövning av nämnda alternativ för tillsynens organiserande. Utskottet har ej anledning till erinran mot att alternativet i fråga blir föremål för närmare överväganden. Av hänsyn till att en framtida omdaning av tillsynen i den riktning som antytts eventuellt skulle komma att visa sig lämplig har utskottet icke funnit skäl att ta ställning till huruvida en helt centraliserad statlig sparbankstillsyn skulle vara att föredraga framför den nuvarande. Det synes nämligen välbetänkt att i avvaktan på resultatet av nämnda utredning bibehålla nuvarande tillsynsorganisation med enbart den jämkning däri, som föranledes av att de allmänna ombuden slopas.

De skäl som 1955 av departementschefen och utskottet anfördes mot att då ta upp frågan om sparbankstillsynen till avgörande, nämligen att man först närmare borde undersöka förutsättningarna för att överlåta tillsynen till sparbankerna själva och till av dem upprättade särskilda organ, är numera inte längre för handen. I det betänkande som ligger till grund för förevarande proposition har nämnda alternativ för sparbankstillsynens ordnande närmare övervägts. Utredningen har därvid funnit, att tillsynen även i fortsättningen bör utövas av statlig myndighet, vilken ståndpunkt genomgående accepterats av remissinstanserna. Departementschefen ansluter sig även till denna uppfattning. Utskottet finner likaså avgörande skäl tala för att den statliga tillsynen bibehålles.

Av vad utskottet ovan återgivit beträffande tillsynsfrågans tidigare behandling framgår, att de två huvudförslag som förevarande proposition innehåller — att länsstyrelsernas befattning med vissa tillsynsfrågor upphör och att en sammanslagning sker av sparbanksinspektionen och bank- och fondinspektionen — i allt väsentligt överensstämmer med förslag som tidigare framförts av två olika statliga utredningar samt av riksdagens revisorer. Flertalet remissinstanser som yttrat sig över nu föreliggande förslag har förordat nyssnämnda reformer. Med beaktande av det här anförda

synes ett accepterande av förslagen inte, såsom sparbanksföreningen uttalar, kunna sägas vara att »tämmligen brådstörtat genomföra en ändring».

Vad beträffar föreliggande förslag att länsstyrelsernas nuvarande tillsynsuppgifter överföres på en central inspektionsmyndighet har utskottet noterat, att huvudparten av länsstyrelserna tillstyrkt förslaget; endast sex länsstyrelser motsätter sig en centralisering. Vid bedömandet av de skäl för och emot förslaget som anförts har utskottet ansett, att sparbankernas starka lokala anknytning och den återverkan detta förhållande har på tillsynens ordnande bör särskilt beaktas. Enligt utskottets mening torde emellertid en centralisering av tillsynen inte medföra några väsentliga olägenheter från dessa synpunkter, särskilt som tillsynsmyndigheten enligt departementschefens förslag har att höra vederbörande lokala instanser i frågor, där kännedom om ortens förhållanden är av värde.

De mindre invändningar som utifrån lokala hänsyn möjligen kan göras mot en centralisering bedömer utskottet väga avgjort mindre än de fördelar som från arbetssynpunkt kan vinnas genom förändringen. Såsom framgår av länsstyrelsernas remissyttranden medför den nuvarande uppdelningen av tillsynsarbetet visst dubbelarbete och tidsutdräkt och inrymmer oklarheter beträffande ansvarsfördelningen. Utskottet anser det angeläget, att sådana brister i det statliga förvaltningsarbetets effektivitet så långt möjligt avlägsnas. Att centraliseringen från denna synpunkt är motiverad framgår av att, samtidigt som länsstyrelsernas tillsynsarbete skulle bortfalla, skulle enligt sparbanksinspektionens bedömning återverkan på den centrala tillsynsmyndigheten bli obetydlig. Inspektionen anför sålunda: »Att centraliseringen av tillsynsfunktionerna — registreringen därvid undantagen — kan vara en rationell åtgärd torde även bestyrkas av det förhållandet, att någon merbelastning i arbetshänseende i samband därmed knappast torde uppkomma för den centrala myndigheten, då nuvarande remissbehandling av eller framställningar i ärenden, som skola avgöras av länsstyrelse, i stället bortfölla.»

Vad angår frågan om en sammanslagning av sparbanksinspektionen med bank- och fondinspektionen vill utskottet erinra om att riksdagen redan 1952 på förslag av ett enhälligt statsutskott (statsutskottets utl. 145/1952 15:o och riksdagens skr. nr 293) uttalade att den ansåge en sådan samordning fördelaktig. Några omständigheter varigenom denna uppfattning behöver revideras, finner utskottet inte ha tillkommit. Tvärtom torde behovet av en tillsynsmyndighet med bättre överblick över en större del av kreditväsendet, rationaliserings- och personalrekryteringssynpunkter nu än mer tala för en samordning än för tio år sedan. Enligt utskottets mening har den fråga som berörts av en del remissinstanser, huruvida någon reell utjämning mellan sparbankernas och affärsbankernas verksamhet har skett, mindre intresse vid bedömningen av förslaget om sammanslagning. Oavsett hur därmed förhåller sig är nämligen uppenbart, att tillsynsuppgifterna till art och karaktär är så närbesläktade för de olika slagen av kreditinstitut, att organisatoriska fördelar är att vinna om de handhas av en och samma myndighet. Någon grund för sådana farhågor som spar-

banksföreningen uttrycker, att i en sammanslagen tillsynsmyndighet avgörandena, »hur stor strävan till opartiskhet än må vara, kan komma att influeras av förhållanden, som äger mer samband med affärsbankernas primära ställning på kreditmarknaden och deras större verksamhetsfält än med en rent objektiv intresseavvägning, där kreditinstitutionens särart beaktas» kan utskottet ej finna föreligga. Snarare skulle, enligt utskottets mening, kunna finnas anledning befara, att en från samhällets synpunkt ej önskvärd partsinställning understundom kunde göra sig gällande om tillsynen vore strängt uppdelad efter de större eller mindre särdrag som föreligger mellan olika slags kreditinstitut.

Enligt vad som ovan anförts delar utskottet ej de synpunkter som framförts i motionerna I: 694 och II: 837 utan förordar i enlighet med propositionen såväl att länsstyrelsernas befattning med sparbankstillsynen slopas som att sammanslagning sker av sparbanksinspektionen och av bank- och fondinspektionen. Mot de övriga förändringar i tillsynen, som föreslås ske i samband med nämnda reformer, och som berörs i propositionen, har utskottet intet att erinra.

Aberopande det ovan anförda hemställer utskottet,

att riksdagen måtte, med avslag å motionerna I: 694 och II: 837, antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag angående ändring i lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker;

2) lag angående ändring i lagen den 15 juni 1934 (nr 300) om sparbankernas säkerhetskassa; samt

3) lag om överflyttande på bankinspektionen av de uppgifter och befogenheter, som enligt lag eller författning tillkommer bank- och fondinspektionen eller sparbanksinspektionen.

Stockholm den 10 maj 1962

På bankoutskottets vägnar:

C. G REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Aspling, Gustaf Henry Hansson, Gorthon, Åke Larsson, Stefanson*, Palm, Augustsson och Mattsson;

från andra kammaren: herrar Regnéll, Sköldin*, Persson i Appuna, Bengtsson i Landskrona, Berglund*, fru Lindekvist, herrar Larsson i Umeå och Börjesson i Falköping.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Regnéll, Gustaf Henry Hansson, Gorthon, Stefanson, Mattsson, Berglund, Larsson* i Umeå och *Börjesson* i Falköping, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse.

»Motivet till förevarande förslag är att uppnå en effektivare tillsyn över sparbankerna. Utskottet vill först deklarerat att det helt ansluter sig till målsättningen att åstadkomma en så effektiv sparbankstillsyn som möjligt. Enligt utskottets mening synes emellertid de förevarande förslagen inte på bästa sätt motsvara detta syfte. Den centralisering av tillsynen som föreslås i propositionen torde nämligen vara mindre lämplig med hänsyn till den struktur som gäller för sparbanksväsendet. Den starka lokala anknytningen och begränsningen av sparbankernas verksamhetsfält bör liksom hittills avspeglas i tillsynens organisation. I ärenden rörande exempelvis gränsdragning för verksamhetsområden eller filialbildning är en god kännedom om orten självfallet väsentlig, och en sådan kännedom torde knappast kunna inhämtas utan genom fortlöpande kontakt med orten och dess folk. I dessa hänseenden har länsstyrelserna speciella förutsättningar att sitta inne med den erforderliga sakkunskapen. Ur effektivitetssynpunkt bör den nuvarande sparbanksinspektionen bibehållas och utbyggas samt länsstyrelsernas nuvarande befattning med tillsynen icke upphöra. Utskottet yrkar sålunda avslag å propositionens förslag i dessa hänseenden.

Vad i propositionen anföres beträffande en central revisionskontroll i sparbanksväsendets regi har utskottet med intresse tagit del av. Då från sparbankshåll uttalats att en sådan anordning synes väl värd ett närmare övervägande anser sig utskottet kunna hysa förhoppningar om att en effektivisering av tillsynen på detta sätt kan uppnås. Utskottet vill vidare framhålla att en förstärkning av den nuvarande sparbanksinspektionen snarast bör komma till stånd. Förslag härom framfördes från sparbankerna redan 1955 men har icke lett till någon egentlig upprustning. Sparbankerna har förklarat sig alltjämt beredda att medverka till en sådan upprustning. Utskottet finner angeläget att sparbankernas uttalade beredvillighet att ikläda sig ökade kostnader för att göra inspektionen mer effektiv tas i anspråk.

Äberoende det ovan anförda hemställer utskottet,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 694 och II: 837 måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker m. m.»